

Væsentlighedsvurdering af påvirkning på Natura 2000-område i forbindelse med etablering af råstofgrav

Baggrund

I forbindelse med Ringsted-Femern projektet er der behov for materialer til anlæggelse af den dobbeltsporet jernbane til Rødby/Femern. Banedanmark har således undersøgt muligheden for at indvinde råstoffer (primært moræneler samt en mindre mængde smeltevandssand) på en nærliggende mark, der i forvejen er midlertidig eksproprieret til projektet.

Det drejer sig om matrikel 2a Nagelsti By, Toreby, Lolland, Guldborgsund Kommune. Råstofgraven ligger ikke i et graveområde udlagt i Regionplan 2016. Det ansøgte indvindingsområde udgør 1,5 ha (15.000 m²). Det ansøgte område består af landbrugsareal, og tilhører ejendommen Engmosevej 6A, 4800 Nykøbing F.

Der forventes at kunne indvindes ca. 48.000 m³ råstoffer. Der graves kun over grundvandsspejlet.

Råstofgraven forventes at være aktiv i 3-4 måneder inden for perioden 1. marts – 1. oktober 2021. Det kan blive relevant at udgrave en lille restmængde i 2022. Herefter lukkes råstofgraven ned og arealet ”reetableres” i henhold til efterbehandlingsplanen.

Som en del af projektet søges Region Sjælland om tilladelse i henhold til §52 til genopfyldning af råstofgraven med ren, men geoteknisk dårlig jord fra Banedanmark anlægsarbejde på banestrækningen lige nord for råstofgraven. Opnås tilladelse til opfyldning af råstofgraven, vil råstofgraven blive fyldt op, og arealet reetableret til markareal i 2021 eller evt. 2022.

Gives der ikke tilladelse til opfyldning af råstofgraven, vil arealet reetableres som naturområde uden offentlig adgang.

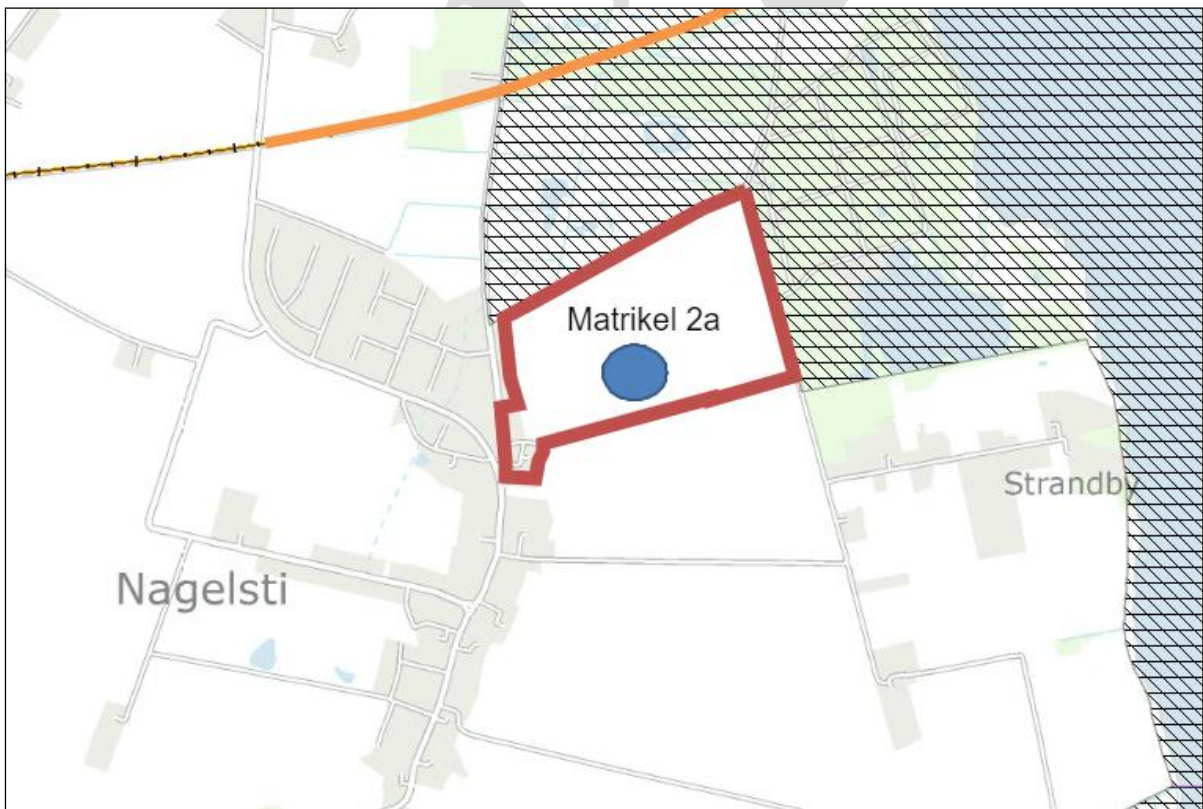
Matriklen, hvor råstofgraven søges etableret, grænser op til Natura 2000-område nr. 173; Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand. Arealet inden for Natura 2000-området, der ligger mellem jernbanen og råstofgraven, kaldes Engmosen.

Da Råstofgraven grænser op til et Natura 2000-område, og dermed potentielt kan påvirke det beskyttede området, skal påvirkningernes væsentlighed vurderes. Dette notat er således Banedanmarks væsentlighedsvurdering af råstofgraven i forhold til Natura 2000-området.

På nedenstående figurer 1, 2 og 3 ses råstofgravens placering.

Figur 1: Den røde markering er den omtrentlige placering af råstofgraven på øst Lolland. Den orange linje markerer jernbanen, og det skraverede område er Natura 2000.

Figur 2: Den blå cirkel, viser den omtrentlige placering af råstofgraven. Det skraverede område er Natura 2000, den orange linje er jernbanen, og den røde markerer matrikel 2a.

Figur 3: Den blå cirkel er den omtrentlige placering råstofgraven, det skraverede er Natura 2000, de grønne og blå optegnede områder er §3 beskyttede søer og enge, den lyseblå stiplede er §3 beskyttet vandløb, og den orange stiplede er jernbanen.

Lovgrundlag

Natura 2000-områderne er udlagt inden for EU for at beskytte værdifulde naturområder, dyr og planter, som er omfattet af habitatdirektivet¹ og fuglebeskyttelsesdirektivet². I Danmark er fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet indarbejdet i lovgivningen i habitatbekendtgørelsen³.

Formålet med Natura 2000-netværket er at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som er på udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder.

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter
² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle
³ Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Ifølge habitatbekendtgørelsen skal der udarbejdes en væsentlighedsvurdering af planer og projekter, som vil være placeret inden for de beskyttede områder eller kan påvirke ind i de beskyttede områder og påvirke udpegningsgrundlaget.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan afvises, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en konsekvensvurdering.

Natura 2000-område nr. 173

Natura 2000-område nr. 173; Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand består af EF-habitatområde H152 samt fire fuglebeskyttelsesområder (F82, F83, F85 og F86). Natura 2000-området er et meget stort område på 79.069 ha, som overvejende er marint /1/. Engmosen er en del af Habitatområde H152 (Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor, Hyllekrog-Røds samt Fuglebeskyttelsesområde 86 (Guldbogsund).

Nedenstående er udpegningsgrundlaget for H152 og F86 gældende for planperioden 2016-2021 /1/:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 152			
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)	
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)	
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)	
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)	NY
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)	
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)	
	Grå/grøn klit (2130)	Klitlavning (2190)	
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)	
	Brunvandet sø (3160)	Kalkoverdrev* (6210)	
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)	
	Urtebræmme (6430)	Rigkær (7230)	
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)	
	Bøg på kalk (9150)	Ege-blandskov (9160)	
	Elle- og askeskov* (91Eo)		
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Eremit* (1084)	
	Stor vandsalamander (1166)	Bredøret flagermus (1308)	
	Damflagermus (1318)	Gråsæl (1364)	
	Spættet sæl (1365)		

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 86			
Fugle:	knopsvane (T)	sangsvane (T)	
	taffelend (T)	troidand (T)	
	hvinand (T)	stor skallesluger (T)	
	havørn (TY)	rørhøg (Y)	

Tabel 1: Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 86. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearterne er det angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

Basisanalysen for perioden 2022-2027 er frigivet. I den er der ændret lidt på udpegningsgrundlaget for områderne således, at naturtyperne søbred med smårter (3130) og skovbevokset tørvemose (91D0) samt arterne marsvin (1351) og sumpsvindelsnegl (1016) er medtaget for Habitatområde 152, mens arterne grågås (T), klyde (Y) og rødrygget tornskade (Y) er medtaget i udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde 86, og hvinand (T) er taget ud /8/.

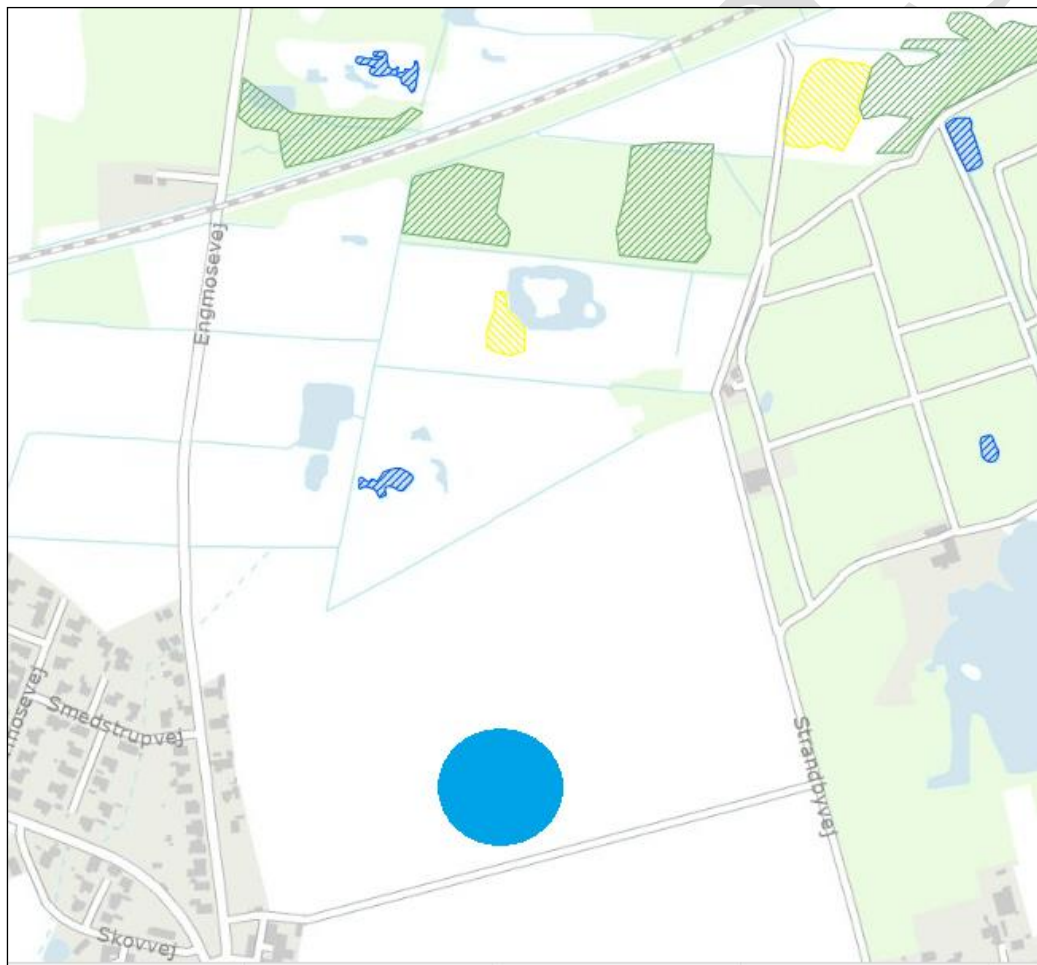
I perioden frem til næste planperiode skal der vurderes både på det gældende udpegningsgrundlag og på det der er præsenteret i de nye basisanalyser.

Engmosen

Som tidligere nævnt betegnes det areal, der ligger inden for Natura 2000-området mellem jernbanen og råstofgraven, for Engmosen. Engmosen er et gammelt moseområde, som er indtegnet på historiske kort (høje målebordsblade, 1864-1899). Engmosen indeholder ud over en del §3 natur (se figur 3) også naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for habitatområde 152 - se figur 4.

Naturtyper på udpegningsgrundlaget i Engmosen

De naturtyper, der findes i Engmosen, er; rigkær (7230), elle- og askeskov (91E0) og næringsrig sø (3150) - se figur 4. Elle- og askeskov er en prioriteret naturtype, hvilket betyder, at naturtypen er vurderet som særligt truet i Europa.

Figur 4: Naturtyper på udpegningsgrundlaget. Nord for matriklen, hvor råstofgraven etableres, findes rigkær (gul skravering), elle- og askeskov (grøn skravering) og næringsrige søer (blå skravering). Kilde: MiljøGIS. Elle- og Askeskov er en prioriteret naturtype. Den blå cirkel viser den omtrentlige placering af råstofgraven.

Der er ca. 330 m fra råstofgraven til den nærmeste næringsrige sø, 400 m til området med rigkær og ca. 500 m til nærmeste område med elle- og askeskov.

Tilstandsvurdering

Tilstanden af en naturtype inddeles i fem klasser:

1. (I) Høj naturtilstand
2. (II) God naturtilstand
3. (III) Moderat naturtilstand
4. (IV) Ringe naturtilstand
5. (V) Dårlig naturtilstand

Arealerne med rigkær (7230) i Engmosen er vurderet til at have en moderat naturtilstand (klasse 3) /3/. Dette er også den generelle vurdering af rigkær (7230) i Natura 2000-område nr. 173.

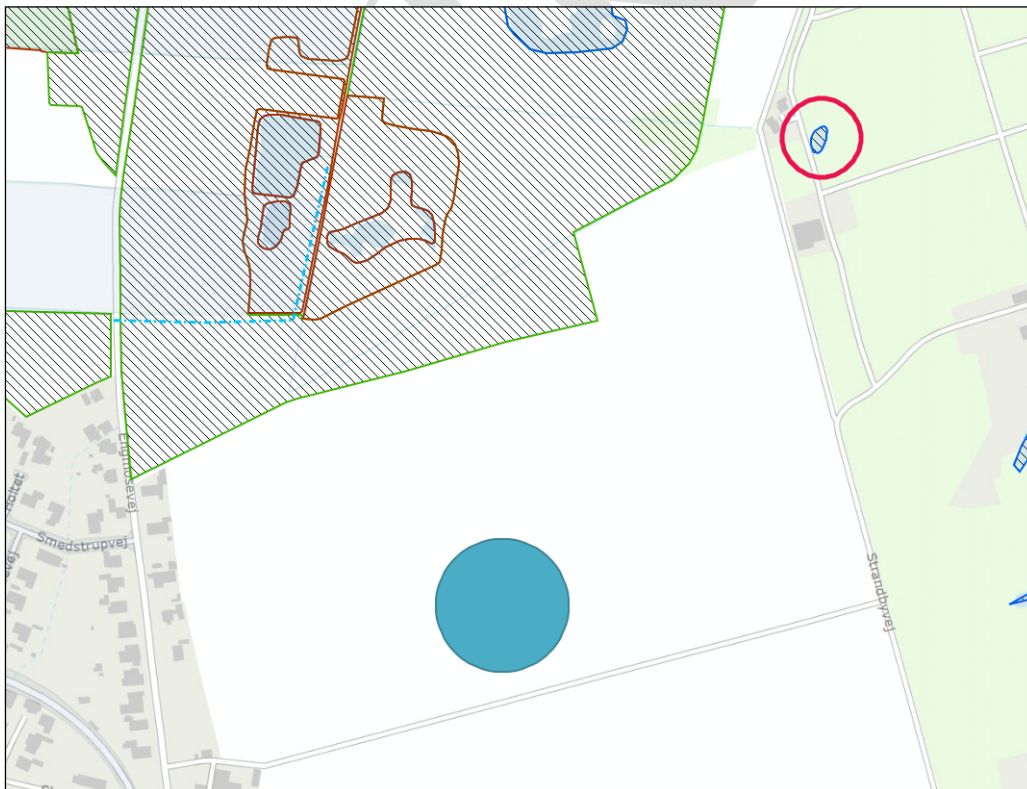
De kortlagte elle- og askeskove (91E0) har generelt en god tilstand i Natura 2000-område 173, og alle arealer med elle- og askeskov i og ved Engmosen har også skovtilstandsklasse 2 /3/.

Arter på udpegningsgrundlaget

Nedenstående gennemgås arter på nuværende og fremtidige udpegningsgrundlag for H152 og F86.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander er i 2015 registreret i det lille vandhul nordøst for projektområdet. I 2017 er de tre mindre søer nord for projektområdet desuden registreret som egnede levested for stor vandsalamander. Der er ikke konkrete fund af arten fra disse søer, men der vurderes som meget sandsynligt, at stor vandsalamander benytter disse småsøer /4/. Stor vandsalamander yngler i mindre lysåbne vandhuller. De kan vandre op til 1 km for at finde egnede vandhuller.

Figur 5: Den røde cirkel markerer det §3 beskyttede vandhul, hvor der er registreret stor vandsalamander.

Damflagermus og bredøret flagermus

Engmosen vurderes at have stor betydning for de lokale bestande af damflagermus og bredøret flagermus. Bevoksningerne langs banen mod nord skaber læ, således at der også er gode jagtområder. I den østlige del af Engmosen er der registreret høj aktivitet på flyveruter over Sydbanen og langs banebeplantningen af især damflagermus og bredøret flagermus /4/. Både damflagermus og bredøret flagermus hører til de sjældne arter i Danmark. Begge arter bruger ledelinjer i landskabet, når de jager, og kan derfor f.eks. mødes langs indre skovbryn og læhegn. Begge arter er fundet i hule træer, selv om at de oftere findes i ældre bygninger.

Eremit

Eremit er en sjælden bille, der er knyttet til gamle løvtræer i lysåben skov. Arten er ikke registreret på Lolland siden 1980. Der er ikke fund af arten eller kortlagte egnede levesteder for eremit indenfor engmosen.

Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl.

Skæv vindelsnegl er indenfor Natura 2000-område 173 kendt fra ni forskellige lokaliteter, mens sumpvindelsnegl er kendt fra to lokaliteter. Begge arter er eftersøgt i Engmosen i 2006, 2013 og 2019 /7/, men er ikke fundet i området.

Grå sæl, spættet sæl og marsvin

Grå sæl, spættet sæl og marsvin er knyttet til de kystnære farvande, og projektet har derfor ingen relevans for disse arter.

Knopsvane og sangsvane

Der er flere observationer af både knopsvane og sangsvane fouragerende på markerne omkring Nagelsti. Observationerne er primært fra arealer syd og vest for byen Nagelsti, og der er ingen konkrete observationer fra selve projektområdet /5/. Det er dog ikke usandsynligt, at svanearterne også bruger arealet indenfor projektområdet som fourageringsområde.

Taffeland, troidand og hvinand

Der er i 2008 registreret taffeland, troidand og hvinand ud for kysten lige øst for området /6/. På DOF er der ligeledes talrige vinter-registreringer af de tre arter fra den nordlige del af Guldborgsund. Der er desuden registreret troidand i Guldborgsund ved Hvide Mær syd for Nagelsti. Den eneste af disse arter, der yngler i småsøer og moser er taffelanden. Der er ingen registreringer af disse arter fra søerne i Engmosen.

Stor skallesluger

Stor skallesluger opholder sig på åbent vand, og projektet har således ikke relevans for arten.

Havørn og rørhøg

Der er registreret et enkelt ynglende havørnepar i Fuglebeskyttelsesområde nr. 86. Der er ingen registreringer af ynglende rørhøge fra området i forbindelse med NOVANA /6/. Der er mange observationer af både havørn og rørhøg fra området ved Nagelsti, men ingen fra selve projektområdet. Der er ikke kendskab til ynglende havørne eller rørhøg fra området eller i umiddelbar nærhed af dette.

Klyde

Klyde yngler hovedsageligt i små kolonier langs lavvandede kyster. I forbindelse med NOVANA-overvågningen er der i fuglebeskyttelsesområde nr. 86 udelukkende registreret ynglende klyder ved Majbølle Nor som ligger over 10 km nord for projektområdet. Der er ingen registreringer af arten fra området i DOF-databasen.

Rødrygget tornskade

Rødrygget tornskade yngler på lysåbne naturarealer som heder, overdrev og større rydninger. Der er ikke kendskab til ynglende par indenfor fuglebeskyttelsesområde nr 86, og der findes ingen registreringer af arten fra projektområdet.

Grågås

Grågåsen fouragerer på strandenge og marker og rester på de åbne vandflader. Optællinger fra Guldborgsund viser at bestanden af trækkende grågæs svinger fra mellem 0 – 3650 individer pr. år. Der er mange observationer af grågæs fra markerne omkring Nagelsti, men ingen observationser fra selve projektområdet. Det er dog meget sandsynligt at den også vil kunne findes her.

Målsætninger for Natura 2000-området

Der er ikke specifikke målsætninger for Engmosen. Nedenstående er de overordnede målsætninger, der fremgår af Natura 2000-planen for hele Natura 2000-området, og som kan knyttes til naturtyper og arter, der findes i Engmosen:

- At opnå og sikre gunstig bevaringsstatus for områdets truede arter: plettet rørvagtel, splitterne, dværgterne, mosehornugle og eremit samt de truede naturtyper surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær.
- hensigtsmæssig drift og hydrologi,
- lav næringsstofbelastning samt
- gode etablerings- og spredningsmuligheder for arterne.

Der er også listet konkrete målsætninger i Natura 2000-planen. De konkrete målsætninger, der er relevante for Engmosen er listet nedenfor:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse 1 eller 2 er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse 3-5 er målsætningen, at udviklingen i deres natur/skovtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus.

Trusler og påvirkning

Nedenfor gennemgås de overordnede trusler, der kan påvirke de naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget, der er knyttet til Engmosen.

Arealinddragelse

Der inddrages ikke areal af naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. De steder, hvor arbejdsvejen kommer tæt på de beskyttede naturtyper opsættes hegn om naturområdet for at beskytte det.

Hydrologiske forhold

Rigkær er en grundvandsafhængig mosetype med en meget artsrig plantesammensætning. De største trusler mod rigkær er dræning med efterfølgende sænkning af vandstanden. Dels vil rigkærarterne,

der er tilpasset vandmættede omgivelser, miste deres fordel, og dels vil iltning af jorden øge den mikrobielle nedbrydning af organisk materiale med frigivelse af næringsstoffer til følge. Naturkvaliteten i rigkær er således i høj grad præget af de hydrologiske forhold.

Elle- og askeskov er ligeledes karakteriseret ved fugtig bund med en plantesammensætning af arter, der trives ved at stå fugtigt til vådt. Også denne naturtype er sårbar overfor varige ændringer i hydrologien.

De næringsrige søer er selv sagt også afhængig af, at der ikke drænes, så vandstanden sænkes.

I forbindelse med etablering af råstofgraven vil der ikke ske gravning under grundvandsspejlet, og områdets hydrologi vil ikke ændres.

Næringsstofftilførsel

Ved tilføring af næringsstoffer til de terrestriske naturtyper kan plantesamfundet ændre sig, og naturtypen ændrer dermed karakter. De mere nøjsomme arter bliver trængt tilbage af mere konkurrencesterke arter.

Mange små søer og vandhuller er truet af en for stor næringsbelastning. Vandhuller vil naturligt gro til med tiden, men mange steder sker tilgroningen unaturligt hurtigt på grund af stor tilførsel af næringsstoffer. Tilgroning og overskygning er et problem for vandhullernes plante- og dyreliv. Dette gælder også stor vandsalamander, der er følsom over for forurening, næringsstofbelastning og overskygning.

Etablering af råstofgraven vil ikke medføre en øget næringsstofbelastning til Natura 2000-området.

Støj og forstyrrelser i forhold til arter på udpegningsgrundlaget

Der kan potentielt være tale om en forstyrrelse af arter på udpegningsgrundlaget. Særligt ynglende fugle og flagermus er relevante i denne sammenhæng. Der er ikke kendskab til, at de fire ynglefugle på udpegningsgrundlaget (havørn, rørhøg, klyde og rødrygget tornskade) yngler indenfor eller i nærheden af projektområdet.

I forbindelse med fældning af ældre træer kan det risikeres, at der fældes flagermusegnede træer, hvorved arten kan blive forstyrret. Både bredøret flagermus og damflagermus bruger hule træer som opholdssted. Der fældes ikke flagermusegnede træer i forbindelse med etablering af råstofgraven.

Der er registeret grågæs (T) i nærheden af projektet, men ikke i selve området, hvor råstofgraven etableres. Grågæs trækker fra september-oktober, og i denne periode kan projektet potentielt have en forstyrrende effekt på de trækkende fugle. Det vurderes, at de trækkende grågæs har rig mulighed for at trække et andet sted hen og fouragere og reste i nærområdet, og derfor er projektets påvirkning af mindre, ikke væsentlig, karakter.

Støj

Flagermus er generelt følsomme overfor støj, og undersøgelser viser at flagermus undgår at jage i områder med støj. Ifølge støjregninger vil støjen i forbindelse med råstofgraven ikke overstige 70 dB(A), hvilket er den tilladte støjgrænse. I selve Engmosen vil støjen være omkring 55 dB(A) i området tættest op marken med råstofgraven samt omkring arbejdsvejene, længere fra råstofgraven vil støjen fra råstofgraven være under 50 dB(A). Der arbejdes kun i dagtimerne fra kl. 7-18, hvor det formodes, at flagermus ikke jager.

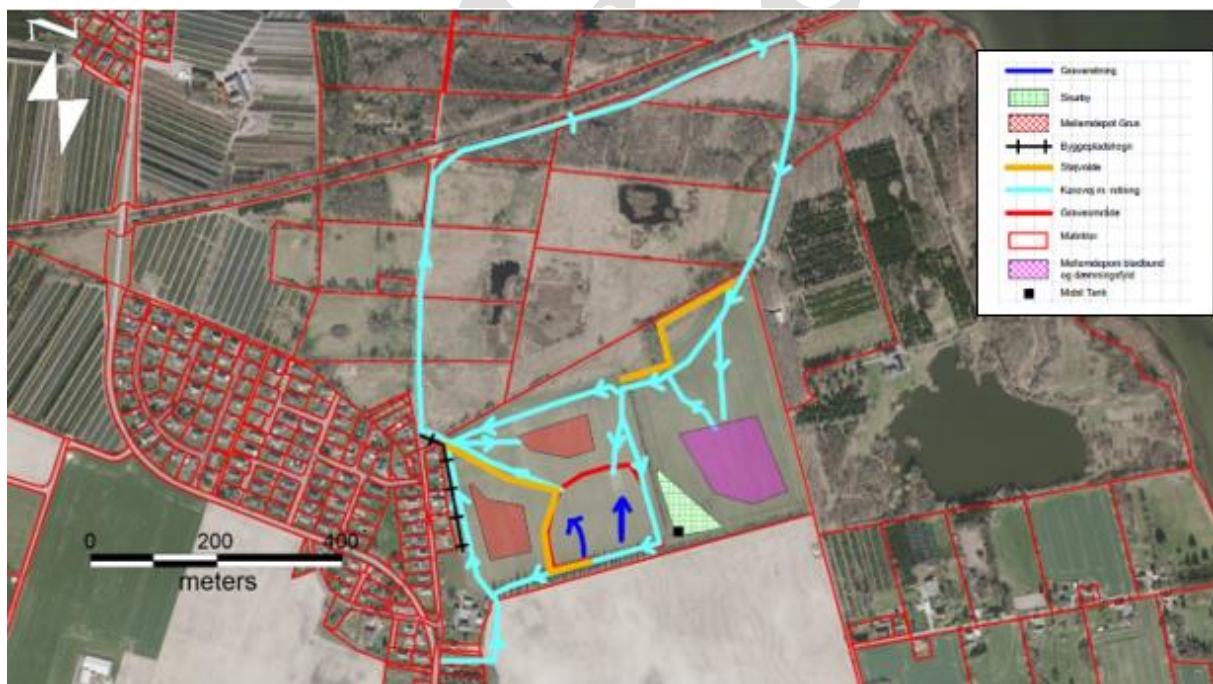
Færdsel

Ved øget færdsel i området er der, udover øget forstyrrelse, også øget risiko for trafikdrab af arter som krydser adgangsvejene. Her er særligt tale om stor vandsalamander, der kan bevæge sig forholdsvis langt mellem vandhuller, og om flagermus, som bruger vejene som ledelinjer, når de jager. Damflagermus har en forholdsvis lav flyvehøjde (ofte under 2 meter) og er derfor særligt udsat for kollision. Bredøret flagermus flyver typisk i 4-5 meters højde, og er derfor knap så udsat. Dette forventes, at der arbejdes i dagtimerne fra kl. 7-18, hvor flagermus er mindre aktive, og dermed minimeres risikoen for trafikdrab.

Der er eksproprieret areal til etablering af en midlertidig arbejdsvej omkring Engmosen. Dette er for at transporteres blødbundsmateriale fra dæmningen til marken, hvor også råstofgraven etableres. Dette er godkendt af VVM-myndigheden. Den samme vej skal benyttes til at transportere råstofferne fra råstofgraven til banedæmningen.

Fra Engmosevej (vejen mod vest) køres ind i anlægsområdet langs banen. Der køres retur til råstofgraveområdet via den nordlige del af den eksisterende Strandbyvej (vejen længst mod øst). Projektets interne arbejdsvej er markeret med lyseblå streg på nedenstående kort (figur 6). Der er registreret rigkær ved Strandbyvej tæt ved banen. For at beskytte rigkæret opsættes hegn mellem området og arbejdsvejen, der forhindrer kørsel i det beskyttede område.

Som afværgeforanstaltning i det allerede godkendte projekt opsættes desuden paddehegn langs alle arbejdsveje ved Engmosen for at undgå, at padder færdes på vejen.

Figur 6: Den lyseblå markering viser køreveje samt køreretning. De øvrige markeringer viser gravepladsens indretning.

Det vurderes, at der ved etablering af råstofgraven ikke vil være en væsentlig øgning af transport i området, da det vil være de køretøjer, der transportere blødbundsmaterialet til marken, der også vil transportere råstofferne til dæmningen. Hvis ikke råstofgraven etableres vil køretøjerne blot køre tomme fra marken tilbage til dæmningen eller medtage råstoffer tilkøbt til projektet udefra.

Efterbehandling

Som beskrevet i baggrundsafsnittet, så søges Region Sjælland om tilladelse til genopfyldning af råstofgraven. Opnås tilladelse til opfyldning af råstofgraven, vil råstofgraven blive fyldt op, og arealet reetableret til markareal. Gives der ikke tilladelse til opfyldning af råstofgraven, vil arealet reetableres som naturområde uden offentlig adgang.

Efterbehandling til landbrug

Opnås der tilladelse til genindbygning af uforurenet jord i råstofgraven, vil råstofgraven blive fyldt op med dokumenteret uforurenet dæmningsfyld fra baneprojektet beliggende nord derfor. Afslutningsvis vil den overjord (muld og lerjord) der indledningsvist blev afrømmet, blive udlagt på arealet.

Efterbehandling til natur

Opnås der ikke tilladelse til genindbygning af uforurenet jord i råstofgraven, vil råstofgraven reetableres som naturområde. Der vil i dette scenarie ikke udlægges dæmningsfyld i graveområdet, men det foreslås at en del af den lerjord (overjord), der er afrømmet fra arealet, inden selve råstofgravningen startede, udlægges som beskyttende lag i den del af området. Dette er for at forsinke nedrivningen af overfladevand til grundvandet. Der udlægges ikke muld i råstofgraven, som kommer til at stå som en blottet, sandet moræneflade. Der plantes hverken træer eller udsås frø. Råstofgraven efterlades til naturlig indvandring af planter og dyr.

Naturområdet vil være privat uden offentlig adgang. Det sikres adgang for gående (lodsejer) ned i råstofgraven, men etableres ikke stier i øvrigt.

I forhold til de trusler, der er mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget, så vurderes det, at ingen af de to løsninger, der er til efterbehandling af arealet, har en væsentlig påvirkning på Natura 2000 området, da ingen af løsningerne medfører arealinddragelse, ændringer i de hydrauliske forhold eller næringsstofftilførsel. I forhold til støj og forstyrrelser vurderes dette også er være nogenlunde det samme for de to løsninger, da langt størstedelen af støjen samt kørsel er i forbindelse med driften af råstofgraven.

Konklusion

Den største trussel mod den del af Natura 2000-området, der grænser op til området, hvor råstofgraven etableres, og de arter, der knytter sig til området, er ændring i de hydrologiske forhold, næringsstoffbelastning samt støj og forstyrrelser.

Etablering af råstofgraven giver ikke anledning til en ændring i hydrologien, da der graves over grundvandspejlet, og råstofgraven medfører heller ikke tilførsel af næring til Natur 2000-området. Ingen ynglende fugle fra udpegningsgrundlaget vil blive forstyrret, da de ikke er registreret i nærheden af projektet, og da der kun arbejdes i dagtimerne med råstofgraven, vurderes det, at flagermus i området ikke forstyrres under deres jagt.

Projektet inddrager desuden ikke areal fra beskyttede naturtyper på udpegningsgrundlaget, og der fældes ingen flagermusegnede træer. Som en del af Ringsted-Femern projektet opsættes paddehegn omkring alle arbejdsveje ved Engmosen for at undgå, at padderne i området kommer ind på vejene.

Det vurderes således, at etablering af en råstofgrav på matrikel 2a Nagelsti By, Toreby på Lolland ikke vil påvirke Natura 2000 område nr. 173 væsentligt og dermed ikke vil være til hindre for, at Natura 2000-området kan opfylde sine målsætninger.

Referencer

1. Natura 2000 basisanalyse 2016-2021, Natura 2000-område nr. 173; Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand
2. MiljøGIS, Natura 2000 – Basisanalyse 2016-2021
3. MiljøGIS, Natura2000
4. Danmarks Miljøportal
5. DOF
6. Novana Fugleovervågning
7. Novana Artsovervågning
8. MiljøGIS, Natura 2000 – Basisanalyse 2022-2027

Udkast